

Erasmus School of Economics in 2021.

Voor kinderen uit een welvarend milieu is studeren vanzelfsprekend. „Een kind uit de Bijlmer met een vwo-advies heeft niet dezelfde kansen als zijn evenknie uit 't Gooi, die meer steun van thuis krijgt. Bovendien is er sprake van ‘onderadvisering’: het kind met vwo-niveau uit de Bijlmer krijgt dikwijls het advies om mavo of havo te doen.”

Schuijt maakt daarom korte metten met het idee dat Nederland een egalitaire samenleving is. „Nederland wil geen klassenmaatschappij zijn. Zo van: hier is iedereen gelijk en zeggen we je en jou tegen de baas. Daarmee verdoezelen we de verschillen die er wel degelijk zijn. Door het neo-liberale beleid van de afgelopen decennia en de nadruk op het individu is daar te weinig aandacht voor geweest.”

Uit recent onderzoek van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) bleek dat zo'n 20 procent van de bevolking op alle fronten een voor-sprong heeft. Daartegenover staat

een iets kleinere groep die zowel economisch, sociaal als cultureel een achterstand heeft.

Hoewel Nederland nog altijd 'hartstikke' welvarend is en veel inwoners de maatschappelijke ladder beklimmen, laat Schuijt zien dat na een jarenlange stijging het aantal studenten uit lagere en middenklassen afvakt. Meer jongeren zijn hoger onderwijs gaan volgen, met 'diploma-inflatie' als gevolg. Immers, hoger dan de universiteit kom je niet, waardoor een generatie ontstaat die het opleidingsniveau van de ouders niet evenaart of overstijgt. Ook is het voor 'dubbeltjes' en 'kwartjes' moeilijker geworden om het inkomen van hun ouders te overtreffen.

Reguliere onderwijs

Volgens Schuijt is de eenzijdige nadruk op selectie en toetsen in het onderwijs een belangrijke oorzaak van de stagnatie. „Doel is nu om zo hoog mogelijk te mikken. Intussen wordt het reguliere onderwijs uitgehold door dure bijlessen en privéscholen. Maar sommige leerlingen worden ge-

▲ **Lenette Schuijt schreef een persoonlijk boek over haar leven in twee werelden. „Ik kon goed leren en hongerde naar kennis.”** FOTO NICO BRONS

Het heeft jaren geduurd voordat ik vrij kon spreken over mijn afkomst

lukkiger door met hun handen te werken. Er is nota bene een schreeuwend tekort aan vaklui. We moeten ons bewust worden dat het nog altijd uitmaakt waar je wieg staat. Zelf probeer ik dat te doen in gesprekken met directeuren, door het perspectief te tonen van de werkenden. Als zij daar niet voor open staan, neem ik een opdracht niet aan.”

Sociale klassen

Het SCP hanteert tegenwoordig zeven verschillende sociale klassen, waaronder jongere kansrijken en laagopgeleide gepensioneerden. Schuijt houdt het liever bij de ouderwetse indeling in drie klassen. De arbeiders van weleer zijn pakjesbezorgers en de flexwerkers, mensen met een beroepsopleiding en vaste baan vormen nu de middenklasse. Dege-nen met een academische opleiding of een bovengemiddeld salaris behoren tot de hogere klasse.

Sinds de coronapandemie manifesteren zich daarnaast steeds meer 'afhakers', mensen die het vertrouwen in de overheid verloren zijn. Schuijt:

„De bovenkant van de lagere klassen en de onderkant van de middenklassen kunnen nauwelijks rondkomen. Deze groepen hebben veel te verliezen. En ze voelen zich vaak bedreigd.”

Voor Schuijt was het schrijven van haar laatste boek een soort van 'coming-out'. Overigens niet haar eerste; toen zij, 21 jaar oud, het eerst uitkwam voor haar liefde voor een vrouw, werd ze, in haar eigen woorden, 'definitief het nest uit gekatapulteerd'. De presentatie van haar pennenvrucht was bijna net zo spannend: hoe zou het door de familie worden opgepakt? „Mijn 89-jarige moeder is apetrots, maar het is soms confronterend voor haar om te lezen. Dat ik weg wilde uit mijn milieu, voelt zij als een afwijzing. Ik heb haar uitgelegd dat ik koos voor een ander leven. Het stille verwijt dat ik mijn afkomst heb verraden, was op de achtergrond altijd voelbaar. Ergens verweet ik het mezelf ook. Het heeft veel van me gevraagd, maar nu durf ik te zeggen: ik heb niemand verraden en ik kijk niet op mijn familie neer.”